

1

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

La Muralla i el Portal de Padrines

La Muralla y el Portal de Padrines

Walls and the Gate of "Padrines"

| CAT

La primera muralla de Torredembarra es va començar a construir l'any 1206, quan Ramon de Tamarit era senyor de la Torre, amb l'objectiu de fortificar el poble per oferir millor refugi als seus habitants i béns en cas de conflictes armats. Aquelles primeres muralles que tancaven el recinte passaven per l'actual carrer Ample, travessaven pel mig de la plaça del Castell, anaven pel Freginal, carrer Carnisseria, baixaven per la dreta cap a la plaça de la Vila, per davant del carrer de l'Església, Major, Corraló de Sant Antoni i enllaçaven amb el carrer Ample.

La primitiva Torredembarra va créixer econòmicament i demogràficament i va caldre engrandir el recinte emmurallat, superant el primer clos. La nova fortificació es va començar a construir durant la primera meitat del segle XIV. Aquestes noves muralles venien des del portal de la Bassa cap al castell, per l'actual carrer Mañé i Flaquer, i darrere de les edificacions del carrer Ample encara hi trobem algun dels baluards que apuntalaven la muralla. El traçat continuava per darrere el pati del Castell, del Freginal i de la Muntanyeta (on avui hi ha el carrer Clapers). Seguia per la Baixada de Sant Antoni, la plaça de la Font fins a l'actual carrer de la Muralla.

Per entrar i sortir de la zona emmurallada de la població existien quatre portals, un dels quals és aquest: el Portal de Padrines, que fins al segle XIX es coneixia com a Portal de Pardines; permetia accedir a la vila per la plaça del Castell des del camí de la Riera de Gaïà i és un dels dos que encara es mantenen.

| CAS

La primera muralla de Torredembarra se empezó a construir en 1206, cuando Ramón de Tamarit era señor de la Torre, con el objetivo de fortificar el pueblo y ofrecer mejor refugio a sus habitantes y bienes en caso de conflictos armados. Aquellas primeras murallas que cerraban el recinto pasaban por la actual calle Ample, atravesaban por en medio de la plaza del Castell, pasaban por el Freginal, la calle Carnisseria, bajaban por la derecha hacia la plaza de la Vila, por delante de la calle de l'Església, la calle Mayor, Corraló de Sant Antoni, y volvían a enlazar por la calle Ample.

La primitiva Torredembarra creció económica y demográficamente, y fue necesario ampliar el recinto amurallado, superando el primer cercado. La nueva fortificación se empezó a construir durante la primera mitad del siglo XIV. Estas murallas nuevas partían del portal de la Bassa en dirección al castillo, por la actual calle Mañé i Flaquer, y por detrás de las edificaciones de la calle Ample aún podemos encontrar alguno de los baluartes que apuntalaban la muralla. El trazado continuaba por detrás del patio del castillo, del Freginal y de la Muntanyeta (donde hoy hay la calle Clapers). Seguía por la Bajada de Sant Antoni, la plaza de la Font, hasta la actual calle de la Muralla.

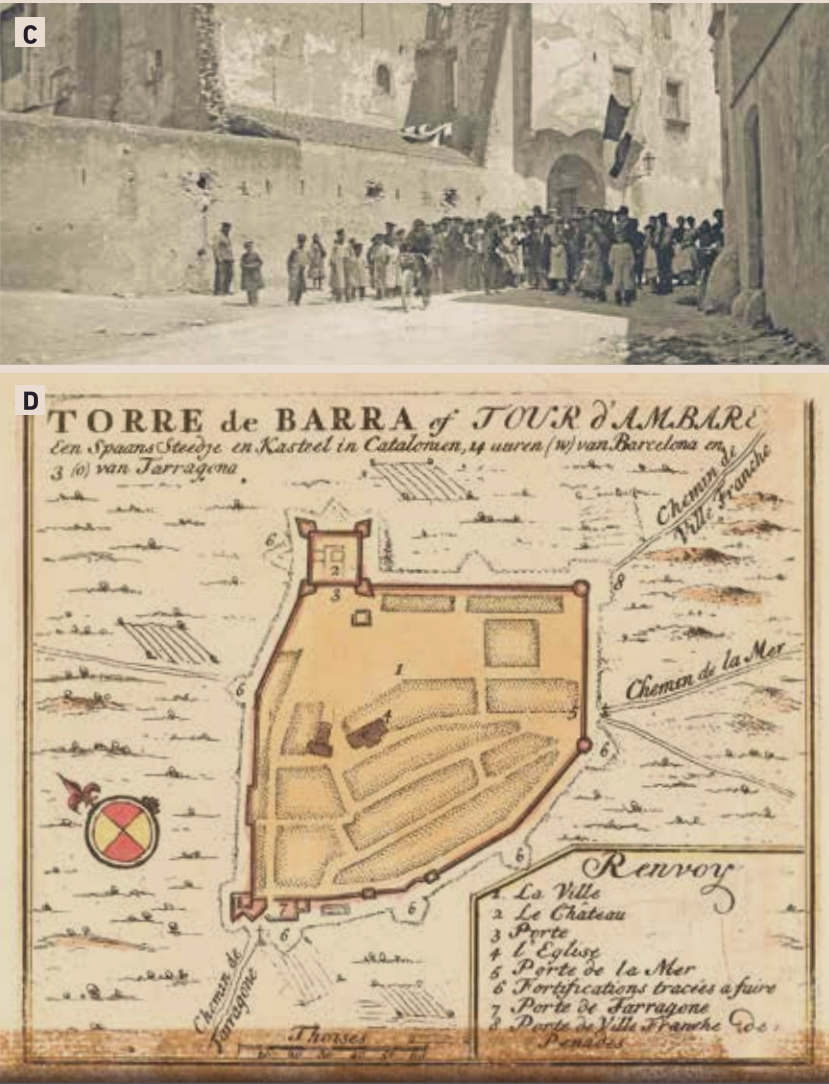
Para entrar y salir de la zona amurallada de la población existían cuatro portales, uno de los cuales es este: el Portal de Padrines, que hasta el siglo XIX se conocía como Portal de Pardines; permitía el acceso a la villa por la plaza del Castell, desde el camino de la Riera de Gaïà; es uno de los dos que aún se conservan.

| ENG

The first wall of Torredembarra began to build on 1206, when Ramon de Tamarit was lord of the town, with the aim of fortifying the village to offer better shelter to its inhabitants and their goods in case of armed conflicts. Those first walls that closed the enclosure went through the current "Ample" St., crossed through the centre of "Castell" Sq., went down Freginal St., Carnisseria St., turned to the right to "Vila" Sq., through "Església" St., "Carrer Major" (High St.), "Corraló de Sant Antoni" and linked again to "Ample" St.

The primitive Torredembarra grew economically and demographically and was necessary to widen the walled enclosure, surpassing the first one. The new fortification began to build during the first half of the 14th century. These new walls went from the gate named "de la Bassa" (pond) to the castle, through the current Mañé i Flaquer St., and behind the buildings of "Ample" St. we can still find some of the bastions that propped the walls. The layout continued behind the playground of the Castle, Freginal St., and Muntanyeta (where today there is Clapers St.). It followed for "Baixada de Sant Antoni", "Font" Sq. to the current "Muralla" St.

To get in and out of the walled enclosure of the town there were four gates, one of which is this: the Gate of "Padrines", known as Gate of "Pardines" until the 19th century; it allowed to access to the town through "Castell" Sq. from the way to Riera de Gaïà; this is one of the two gates that are still preserved.

LLEENDA | LEYENDA | LEGEND

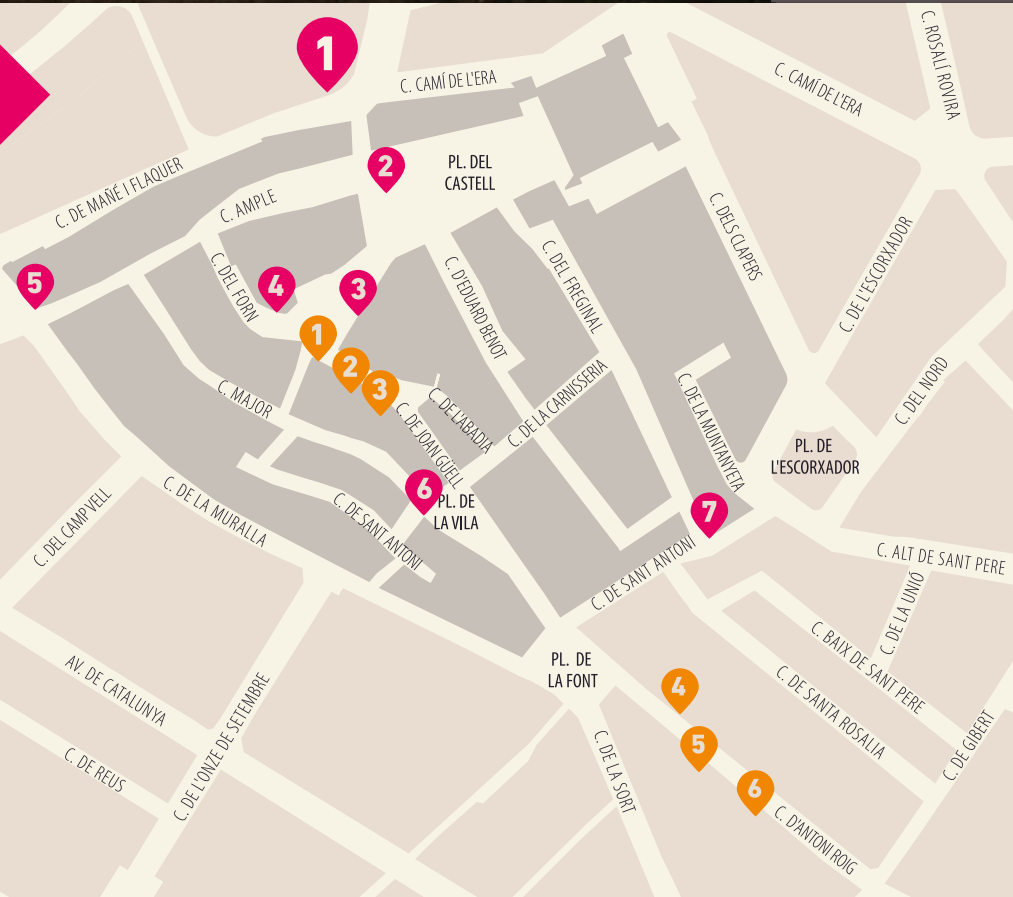
- A** 1920 ±
C/ de la Muralla
C/ Muralla
"Muralla" St.
Fototipia Thomas | A. Bargalló
- B** 1920 ±
Portal de Padrines
Portal de Padrines
Gate of "Padrines"
Fototipia Thomas | Arxiu Municipal de Torredembarra
- C** 1920 ±
Cursa de bicicletes
Carrera ciclista
Bike Race
Desconegut | A. Roig
- D** 1910 ±
Còpia del plànol de Beaulieu
Copia del plano de Beaulieu
Copy of Beaulieu's plan
Chevalier Beaulieu | A. Vilaseca

NUCLI ANTIC

CASCO ANTIGUO

OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell - Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES

TORREDEMBARRA

- NUCLI ANTIC**
- INDIANS**
- BAIX A MAR I CLARA**
- PASSEIG - ELS MUNT**
- AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA**
- i**
- QR CODE**

2

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

Castell Vell - Cal Serafí, Carrer Ample i Castell dels Icart

Antiguo Castillo, Cal Serafí, Calle Ample y Castillo de los Icart
Old Castle, Cal Serafí, "Ample" St. and Icart's Castle

| CAT

La primera acció important d'urbanització coneguda a Torredembarra va ser l'any 1206, quan Ramon de Tamarit, que era el senyor del territori, i els veïns de Torredembarra van acordar la divisió dels termes de Clarà i Torredembarra i la construcció d'unes muralles amb quatre torres exteriors al voltant del castell vell. Aquest castell devia estar entre el carrer del Forn, la plaça de l'Església i el carrer Ample o de Dalt, on es pot veure la torre vella. L'objectiu era oferir un millor refugi als pobladors del lloc.

Un dels carrers principals d'aquesta primera Torredembarra era el carrer Ample, que a mitjan segle XVII era el segon amb més cases del municipi després del carrer Major. Destaca en el número 1, Cal Serafí, edifici del segle XVIII, ubicat en un espai urbà privilegiat, al costat de l'església i el castell. En el soterrani s'hi va construir un refugi antiaeri durant la Guerra Civil, que acollia els veïns i veïnes de la zona.

Al segle XVI, els Icart, senyors de la vila, van fer construir el nou castell de Torredembarra, que és l'únic edifici civil de nova planta del Renaixement català que es conserva a Catalunya. Es tracta d'un palau fortificat, de planta quadrada, amb quatre torres als angles que s'organitza al voltant d'un pati porticat amb una escala interior, desapareguda. La portalada presenta dos parells de columnes toscanes que sostenen un entaulament amb frontó semicircular. L'arquitecte va ser Pere Blai, que també va ser l'encarregat de refer la façana del Palau de la Generalitat, amb la qual el palau fortificat torrenc té una certa similitud. Va ser parcialment restaurat el 1998 i des d'aleshores és la seu del consistori municipal.

| CAS

La primera acción importante de urbanización conocida en Torredembarra fue en el año 1206, cuando Ramón de Tamarit, señor del territorio, y los vecinos de Torredembarra acordaron la división de los términos de Clarà y Torredembarra y la construcción de unas murallas con cuatro torres exteriores alrededor del antiguo castillo. Este castillo debió situarse entre la calle del Forn, la plaza de l'Església y la calle Ample o de Dalt, donde se puede contemplar la antigua torre. El objetivo era ofrecer un mejor refugio a los pobladores del lugar.

Una de las calles principales de esta primera Torredembarra fue la calle Ample, que a mediados del siglo XVII era la segunda con más casas del municipio, por detrás de la calle Mayor. Destaca el número 1, llamada Cal Serafí, un edificio del siglo XVIII, ubicado en un espacio urbano privilegiado, al lado de la iglesia y del castillo. En los sótanos se construyó un refugio antiaéreo durante la Guerra Civil, que acogió a los vecinos y vecinas de la zona.

En el siglo XVI, los Icart, señores de la villa, mandaron construir el nuevo castillo de Torredembarra, que es el único edificio civil de nueva planta del Renacimiento catalán que se conserva en Catalunya. Se trata de un palacio fortificado, de planta cuadrada, con cuatro torres en los ángulos, que se organiza alrededor de un patio porticado, con una escalera interior, hoy desaparecida. La portalada presenta dos pares de columnas toscanas que sostienen un entablamento con frontón semicircular. El arquitecto fue Pere Blai, quien también se encargó de rehacer la fachada del Palacio de la Generalitat, con el que el palacio fortificado de Torredembarra guarda una cierta semejanza. Fue parcialmente restaurado en 1998 y desde entonces es la sede del consistorio municipal.

| ENG

The first important known action of urbanization in Torredembarra was on 1206, when Ramon de Tamarit, who was the lord of the territory, and the neighbors of Torredembarra agreed on the division of the terms of Clarà and Torredembarra and the building of walls with four external towers around the old castle. This castle was supposed to be between "Forn" St., "Església" Sq. and "Ample" St. or "De Dalt", where we can see an old tower. The aim was to offer a better shelter to the settlers of the place.

This street named «Ample» (wide) is one of the main streets of this ancient Torredembarra. Around mid-17th century it was the second street with more houses of the town after "Carrer Major" (High St.). We remark 1, "Ample" St., known as Cal Serafí (Serafí's House), an 18th-century building, located in a privileged urban space, beside the church and the castle. In the basement it was built an air-raid shelter during the Civil War; it gave shelter to the neighbors of the zone.

On the 16th century, Icart family, lords of the town, ordered the construction of the new castle of Torredembarra; it is the only civilian building of new basis of Catalan Renaissance that survives in Catalonia. It is a fortified palace with a square ground plan, with four towers at the angles, organized around a courtyard with portico and an inner staircase, today missing. The imposing entrance presents two pairs of Tuscan columns that sustain an entablature with a semicircular pediment. The architect was Pere Blai, who also was in charge of rebuilding the façade of the Palace of the Generalitat, with which the Torredembarra palace presents a certain similarity. It was partially restored in 1998 and since then is the seat of the town council.

LLEENDA | LEYENDA | LEGEND

A 1910 ±
C/ Ample i pl. Castell
C/ Ample i pl. Castell
"Ample" St. and "Castell" Sq.
Fototipia Thomas | Institut Anatller d'Art Hispànic

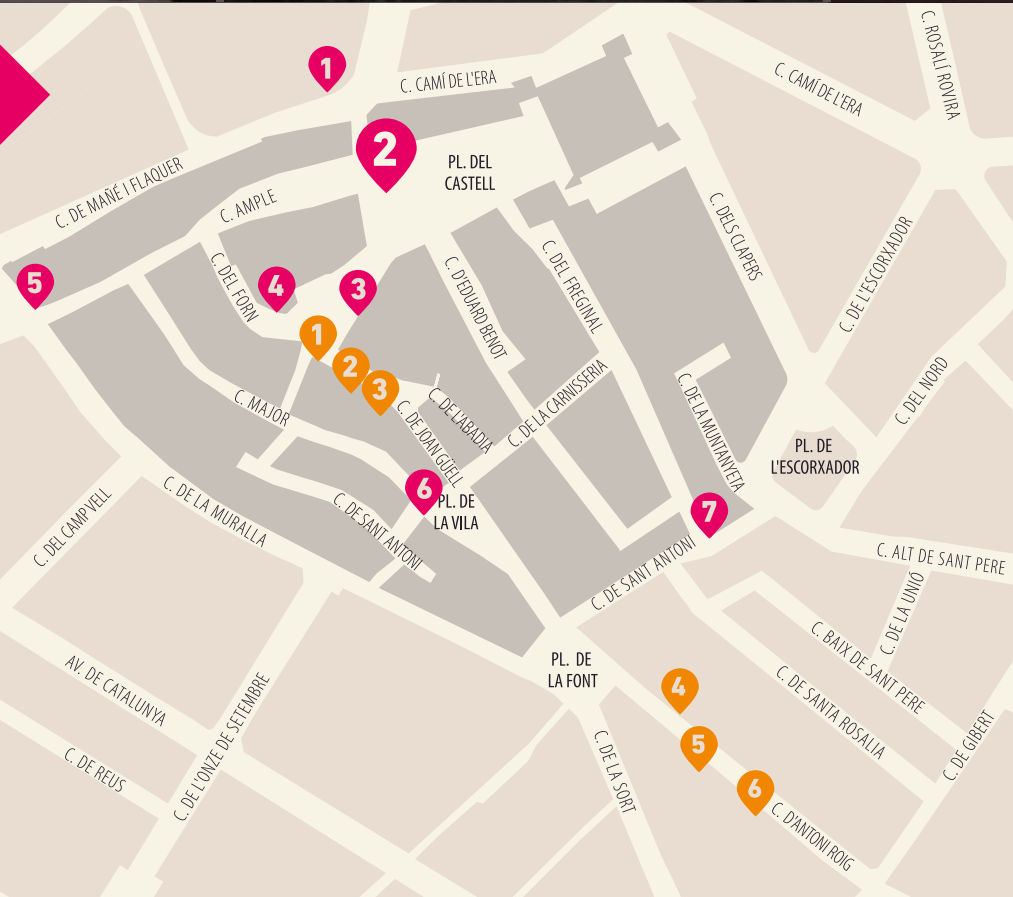
B -
C/ del Forn
C/ del Forn
«Forn» St.
Desconegut | Fons Àngels Mercadé Mercadé

C 2017 ±
Façana del Palau de la Generalitat de Catalunya
Fachada del Palacio de la Generalitat de Catalunya
Palau de la Generalitat de Catalunya Façade
C. Messier | Wikipedia

D 2006 ±
Plaça del Castell de Torredembarra
Plaza del Castillo de Torredembarra
Torredembarra's Castle Sq.
Joan Capdevila | Regidoria de Turisme

NUCLI ANTIC CASCO ANTIGUO OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell - Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES TORREDEMBARRA

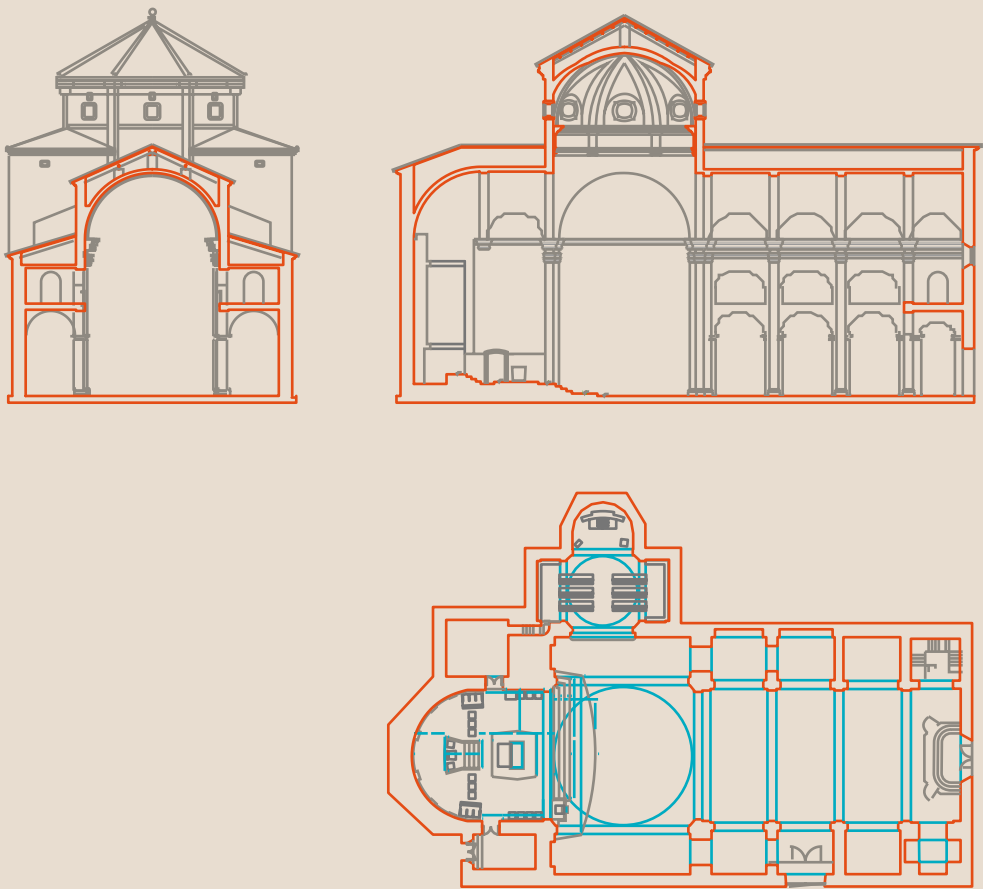
3

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

Església de Sant Pere Apòstol

Iglesia de San Pedro Apóstol

St. Peter the Apostle Church

Planta, alçat i perfil de l'església

Planta, alzado y perfil de la iglesia
Plan, elevation and cross-section of the church

| CAT

L'església de Sant Pere va ser construïda en diverses etapes, entre els segles XV i XVIII, substituint un temple anterior documentat des del segle XIII. Es tracta d'un edifici de planta basilical, d'estil renaixentista-barroc, cobert amb una volta de canó, cúpula central i absis de mitja cúpula. La planta es compon de tres naus: una central i dues laterals, on es troben diferents altars. Sobre les naus laterals hi ha una galeria amb balconada rematada amb arcades, que permet arribar fins al transepte. Pel que fa al portal és d'estil renaixentista "a la romana", amb dues columnes de fust estriat que sostenen un entaulament coronat amb frontó triangular.

L'església actual és el resultat de diverses transformacions: la primera va tenir lloc el 1454 i la segona cap al 1558, quan els prohoms de Torredembarra van contractar el tarragoní Bernat Cassany perquè bastís el campanar, el portal i altres dependències del temple, i una tercera etapa, que comprèn el període 1676-1680.

La imatgeria i la decoració de la parròquia són posteriors a la Guerra Civil, aproximadament dels anys cinquanta. Com tantes altres, l'església de Torredembarra va perdre gairebé tot el seu valuós patrimoni ornamental l'any 1936. Sortosament es va poder salvar l'orgue barroc, construït el 1705 pels germans Guilla, de Tremp, que va ser restaurat el 1979. També s'ha conservat el quadre de Santa Rosalia i alguns fragments dels esgrafiats barrocs.

| CAS

La iglesia de San Pedro fue construida en diferentes etapas, entre los siglos XV y XVIII, sustituyendo un templo anterior documentado desde el siglo XIII. Se trata de un edificio de planta basilical, de estilo renacentista y barroco, cubierto con una bóveda de cañón, cúpula central y ábside de media cúpula. La planta se compone de tres naves: una central y dos laterales, en las que se encuentran diferentes altares. Sobre las naves laterales hay una galería con balconada, que permite llegar hasta el transepto. Respecto al portal, es de estilo renacentista "a la romana", con dos columnas de fuste estriado que sostienen un entablamento coronado con frontón triangular.

La iglesia actual es el resultado de varias transformaciones: la primera tuvo lugar en 1454 y la segunda hacia 1558, cuando los prohombres de Torredembarra contrataron al tarraconense Bernat Cassany para que construyera el campanario, el portal y otras dependencias del templo, y una tercera etapa que comprende el periodo 1676-1680.

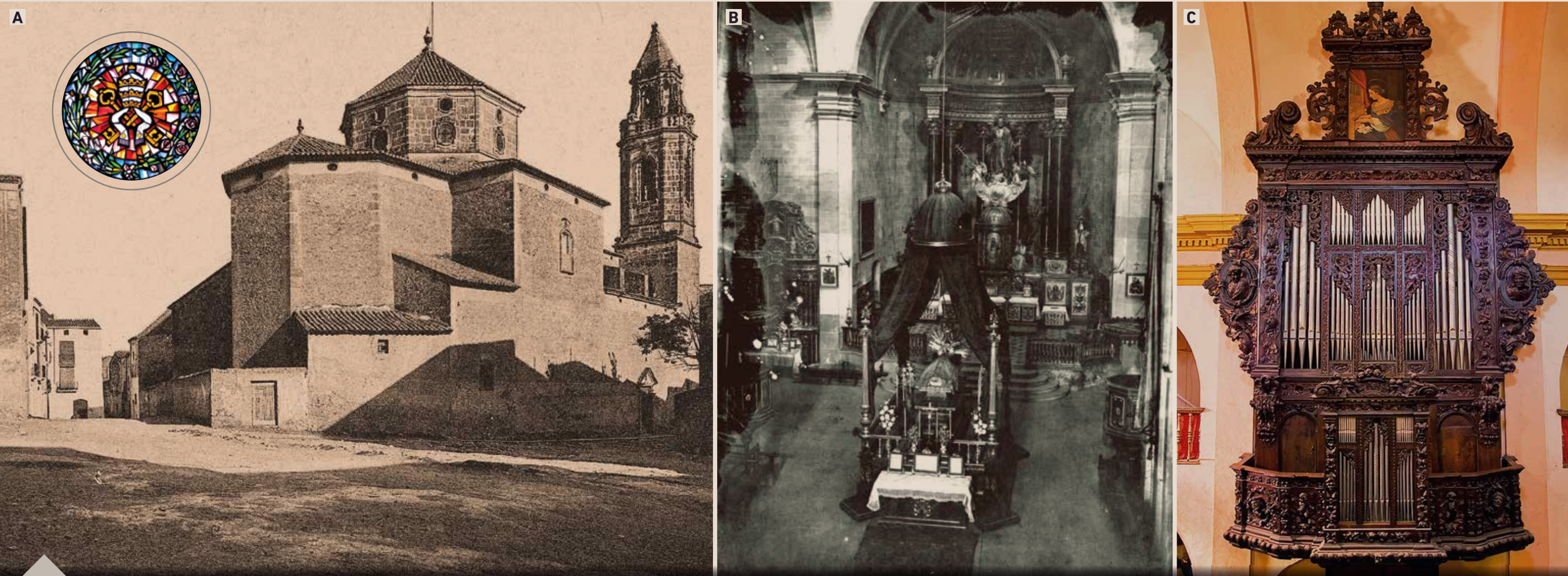
La imagería y la decoración de la parroquia son posteriores a la Guerra Civil, aproximadamente de los años cincuenta. Como muchas otras, la iglesia de Torredembarra perdió casi todo su valioso patrimonio ornamental en el año 1936. Por suerte, se pudo salvar el órgano barroco, construido en 1705 por los hermanos Guilla, de Tremp; este instrumento fue restaurado en 1979. También se conservó el cuadro de Santa Rosalía y algunos fragmentos de los esgrafiados barrocos.

| ENG

St. Peter's church was built in different stages, between the 15th and 18th centuries, replacing a previous temple documented from the 13th century. It consists of a Renaissance-Baroque building, with a basilica floor, covered with a barrel vault, central dome, and semicircular apse. The building boasts three naves: a central one and two aisles, where we find some lateral altars. Over the aisles, there is a gallery with balcony, that allows reaching the transept. In regard to the façade, it is in Renaissance style "in the Roman way", with two grooved columns that sustain an entablature crowned with a triangular pediment.

The current church is the result of several transformations: the first one took place in 1454 and the second one in 1558, when the great men from Torredembarra hired Bernat Cassany, from Tarragona, in order to build the bell tower, the portal and other dependencies of the temple; and a third stage comprises the period 1676-1680.

The imagery and the decoration of the parish date from years after the Civil War, roughly of the years fifty. As many others, the church of Torredembarra lost almost all his valuable ornamental heritage in the year 1936. Luckily, the baroque organ could be pre-served, built in 1705 by the Guilla brothers, from Tremp; this instrument was restored in 1979. Also, it was preserved the picture of Saint Rosalia and some fragments of the baroque sgraffiti decoration.

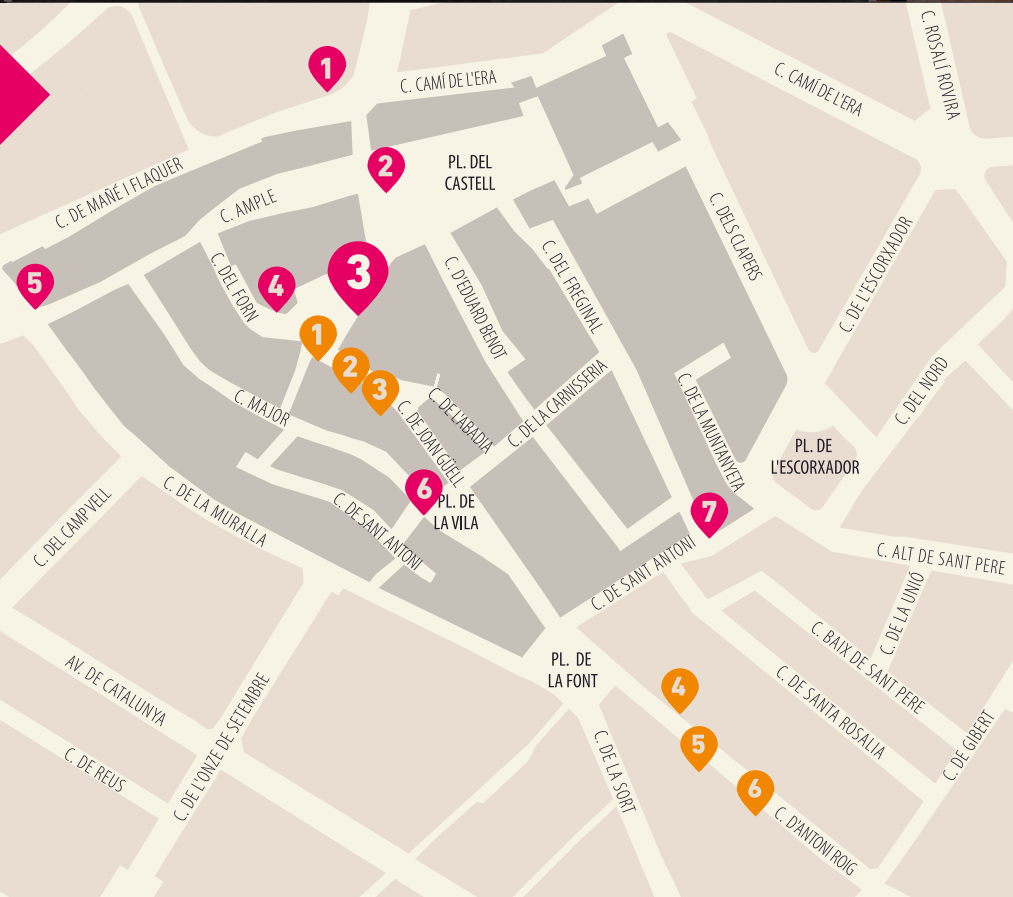

LLEENDA | LEYENDA | LEGEND

- A**
1920 ±
Església de St. Pere
Iglesia S. Pedro
St. Peter's church
R. Flaquer | Arxiu Municipal de Torredembarra
- B**
1920 ±
Interior església de St. Pere, altar
Interior de la iglesia S. Pedro, altar
St. Peter's church, inside view, altar
Desconegut | A. Roig
- C**
1705 ±
Orgue Barroc
Órgano barroco
Baroque Organ
Joan Capdevila | Regidoria de Turisme

NUCLI ANTIC CASCO ANTIGUO OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell – Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES TORREDEMBARRA

- NUCLI ANTIC**
INDIANS
BAIX A MAR I CLARA
PASSEIG - ELS MUNT
- AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA**
- i**
QR

4

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

Torre de la Vila

Torre de la Vila

Tower of the Town

a

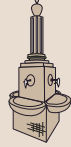
b

c

d

e

| CAT

Just davant de l'església de Sant Pere Apòstol trobem l'anomenada Torre de la Vila. Aquesta torre quadrada, lleugerament prismàtica i emmerletada, és l'edifici més antic que resta a la població. Probablement ocupa l'espai del primer castell de Torredembarra i segurament la torre actual és una de les quatre que es van construir a principis del segle XIII en el marc de les reformes de l'emmurallament del primer nucli urbà i la mateixa que surt referenciada com a "torre grossa" en el document de venda del castell Vell l'any 1581.

La torre va ser modificada al llarg del temps, com ho palesen les finestres, una gòtica d'arc conopial i una altra de coronella, segurament del segle XV. L'estiu de 1981 es va inaugurar la restauració de la Torre de la Vila, que havia patit un procés de degradació.

Des de fa uns anys, al jardí que envolta la Torre de Vila hi podem trobar un carreu com a símbol d'homenatge de tots els torrencs i les torrenques als qui van lluitar el 16 de juliol de 1713 a la batalla de Torredembarra, durant la Guerra de Successió, per defensar Catalunya i el nostre model polític, inspirat en els principis de llibertat i pacte democràtic.

| CAS

Justo delante de la iglesia de San Pedro Apóstol, encontramos la llamada Torre de la Vila. Esta torre cuadrada, ligeramente prismática y almenada, es el edificio más antiguo que hay en la población. Probablemente ocupa el espacio del primer castillo de Torredembarra; seguramente, la torre actual es una de las cuatro que se construyeron a principios del siglo XIII en el marco de las reformas de la muralla del primer núcleo urbano y la misma que aparece referenciada como "torre grande" en el documento de venta del castillo antiguo en 1581.

La torre fue modificada a lo largo del tiempo, como lo corroboran las ventanas, una gótica de arco conopial y otra de corona, seguramente del siglo XV. Durante el verano de 1981 se inauguró la restauración de la Torre de la Vila, después de un proceso de degradación.

Desde hace unos años, en el jardín que rodea la Torre de la Vila podemos encontrar un sillar que simboliza el homenaje de todos los habitantes de la villa a quienes lucharon el 16 de julio de 1713 en la batalla de Torredembarra, durante la Guerra de Sucesión, para defender a Catalunya y nuestro modelo político, inspirado en los principios de libertad y pacto democrático.

| ENG

Right in front of St. Peter's Church, we find the so called Tower of the Town. This square tower, slightly prismatic and crenelated, is the most ancient building in the town. Probably it occupies the space of the first castle of Torredembarra; surely, the current tower is one of the four towers built at the beginning of the 13th century in the frame of the reforms of the walls of the first urban core and the same one that appears referenced as "great tower" in the sales document of the ancient castle in 1581.

The tower was modified over time, as corroborated by two windows, a Gothic one decorated with an ogee arch and a mulioned one, surely from the 15th century both of them. During the summer of 1981, it was inaugurated the restoration of the Tower of the Town, after a process of degradation.

For a few years now, we can find in the garden that surrounds the Tower of the Town an ashlar that symbolises the homage of all the Torredembarra citizens to those who struggled on 16 July 1713 in the battle of Torredembarra, during the War of the Spanish Succession, to defend to Catalonia and our political model, inspired by the principles of freedom and democratic pact.

LLEGENDA | LEYENDA | LEGEND

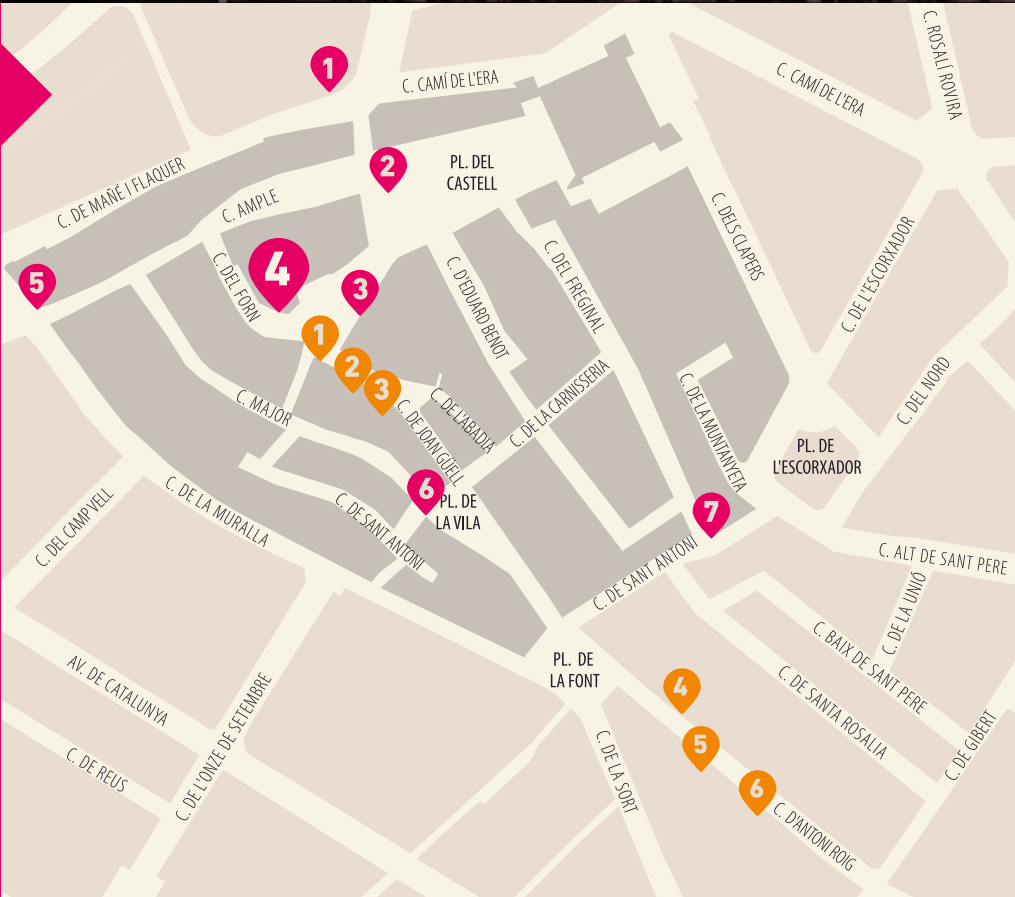
A 1980 ±
Enderroc de la casa que amagava la Torre
Derribo de la casa que ocultaba la Torre
The demolition of the house that concealed the Tower
J. Ceballos | Arxiu Municipal de Torredembarra

B 1960 ±
Torre de la Vila
Torre de la Vila
Tower of the Town
Rafael Nuñez Cañellas | Rafael Nuñez Cañellas

C 1643 ±
"La tour danbare" làmina de Chevalier de Beaulieu
"La tour danbare". Lámina de Chevalier de Beaulieu
"La tour danbare". Print by Chevalier de Beaulieu
Chevalier de Beaulieu | Arxiu Municipal de Torredembarra

NUCLI ANTIC CASCO ANTIGUO OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell - Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES TORREDEMBARRA

NUCLI ANTIC
INDIANS
BAIX A MAR I CLARA
PASSEIG - ELS MUNT'S

5

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

Portal de la Bassa Portal de la "Bassa" Gate "de la Bassa"

| CAT

Per entrar i sortir de la zona emmurallada de la població existien quatre portals: el de Padrines, el de la Bassa, el de la Creu o del Mar i el de Vilafranca. El més interessant és el portal de la Bassa –que teniu aquí al davant–, situat al carrer Ample, amb arc de punt rodó adovellat.

Al portal de la Bassa hi havia una sínia municipal, que funcionava com a mínim des del segle XVIII. Servia per obtenir aigua per als rentadors i l'abeurador, que es feia servir per als animals que treballaven al camp o es dedicaven al transport. El 1884 la Sínia del portal de la Bassa ja no s'utilitzava i l'Ajuntament va decidir subhastar-la per a finançar la construcció d'un nou escorxador municipal.

A Torredembarra també es conserva el portal de Padrines, a la carretera de la Riera. Els altres dos portals del municipi han desaparegut. El portal de la Mar o de la Creu estava situat a l'entrada del carrer de Joan Güell, abans d'entrar a la plaça de la Vila, mentre que el portal de Vilafranca es trobava a l'entrada del carrer del Freginal i donava pas a la carretera que portava cap a la capital de l'Alt Penedès, per l'actual carrer Alt de Sant Pere.

| CAS

Para entrar y salir de la zona amurallada de la población, existían cuatro portales: el de Padrines, el de la "Bassa" o alberca, el de la Cruz o del Mar y el de Vilafranca. El más interesante es el portal de la Bassa –lo tenéis delante–, situado en la calle Ample, con arco de medio punto adintelado.

En el portal de la Bassa, se encontraba una noria municipal, que funcionaba como mínimo desde el siglo XVIII. Servía para obtener agua para el lavadero y el abrevadero, que se usaba para los animales que trabajaban en el campo o se dedicaban al transporte. En 1884, el molino del portal de la Bassa ya no estaba en uso, y el Ayuntamiento decidió subastarlo para financiar la construcción de un nuevo matadero municipal.

En Torredembarra se conserva también el portal de Padrines, en la carretera de la Riera. Los otros dos portales del municipio han desaparecido. El portal del Mar o de la Cruz estaba situado en la entrada de la calle de Joan Güell, antes de entrar a la plaza de la Vila, mientras que el portal de Vilafranca se encontraba en la entrada de la calle del Freginal, y daba paso a la carretera que conducía a la capital de la comarca del Alt Penedès, por la actual calle Alt de Sant Pere.

| ENG

To enter or leave the walled zone of the town existed four gates: the one of "Padrines", the one "de la Bassa" (pond), the one named "de la Creu" (cross) or "del Mar" (sea), and the Gate of Vilafranca. The most interesting is the one you are in front of, the Gate "de la Bassa", situated in "Ample" St., with a lintelled half-point arch.

Here, there was a municipal waterwheel, into service from the 18th century at least. It served to obtain water for the washing place and the trough used for the animals that worked in the field or devoted to transport. In 1884, the mill of the Gate "de la Bassa" was no longer into use, and the City council decided to auction it to fund the construction of a new municipal slaughterhouse.

Torredembarra conserves also the Gate of «Padrines», in the road to La Riera. The others two gates of the municipality have disappeared. The Gate "del Mar", also known as Gate "de la Creu", was situated in the entrance of Joan Güell St., before entering the "Vila" Sq., whereas the Gate of Vilafranca was at the entrance of "Freginal" St., and gave access to the road that drove to the capital of Alt Penedès, through the current "Alt de Sant Pere" St.

LLEGENDA | LEYENDA | LEGEND

A
1910 ±
Portal de la Bassa
Portal de la Bassa (alberca)
Gate "de la Bassa" (pond)
A.T.V. | Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

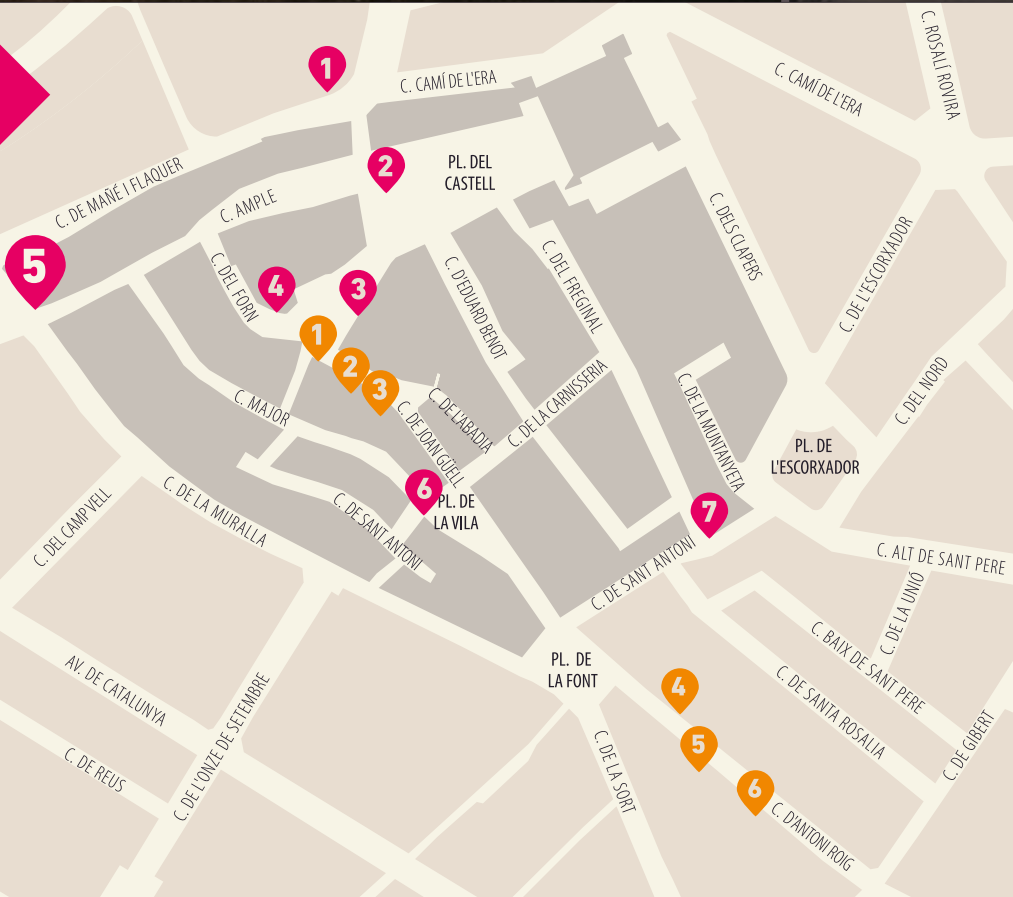
B
1920 ±
Portal de Padrines
Portal de Padrines
Gate of "Padrines"
Fototípia Thomas | Arxiu Municipal de Torredembarra

C
1920 ±
Desapareguts Portal de la Creu i abeurador
Desaparecidos Portal de la Cruz y alberca
Gate "de la Creu" and trough, now missing
Desconegut | Imatges per recordar Torredembarra: 1900-1975

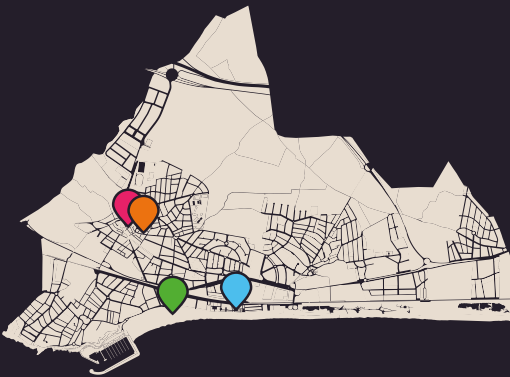
D
1910 ±
Desaparegut Portal de Vilafranca al C/ del Freginal
Desaparecido Portal de Vilafranca en la C/ del Freginal
Gate of Vilafranca in "Freginal" St, now missing
J. Vila | Fons Maria Teresa Cíuró Guasch

NUCLI ANTIC CASCO ANTIGUO OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell - Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES TORREDEMBARRA

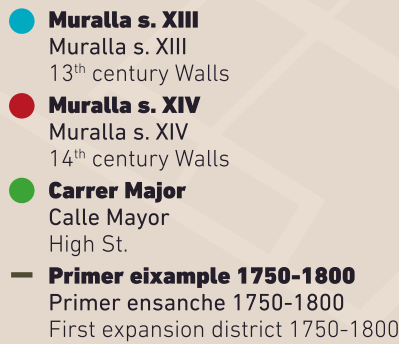
- NUCLI ANTIC**
- INDIANS**
- BAIX A MAR I CLARA**
- PASSEIG - ELS MUNT**

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

High Street

Situat dins el primer recinte emmurallat, construït el segle XIII, el carrer Major és un dels més antics de Torredembarra. Va ser durant segles el carrer més poblat i on residien les famílies benestants del municipi, que eren bàsicament terratinents i la petita noblesa local. A mitjan segle XVII estava documentat que hi havia 32 cases i un corral, que representava un 28,3% dels immobles del municipi.

A la façana d'algunes cases del carrer Major encara podreu veure les inscripcions de les dates de la seva construcció, prova inequívoca que ens trobem en un dels carrers més històrics de Torredembarra.

Situada dentro del primer recinto amurallado, construido en el siglo XIII, la calle Mayor es una de las más antiguas de Torredembarra. Durante siglos, fue la calle más poblada, donde residían las familias acomodadas del municipio, básicamente terratenientes y la pequeña nobleza local. A mediados del siglo XVII, ya había 32 casas y un corral documentados, lo que representaba un 28,3% de los inmuebles del municipio.

En la fachada de algunas casas de la calle Mayor aún es posible ver las inscripciones de las fechas de su construcción, prueba inequívoca de que nos encontramos en una de las calles más históricas de Torredembarra.

Situated inside the first walled enclosure, built during the 13th century, "Carrer Major" (High St.) is one of Torredembarra most ancient streets. For centuries, it was the most populated street, where lived the accommodated families of the municipality, basically landowners and the small local nobility. Around the mid-17th century, there were already 32 houses and a farmyard documented, what represented 28,3% of the real estates of the municipality.

In the façade of some "Carrer Major" houses still is possible to see the registrations of the dates of their construction, an unambiguous proof that we are in one of the most historical streets of Torredembarra.

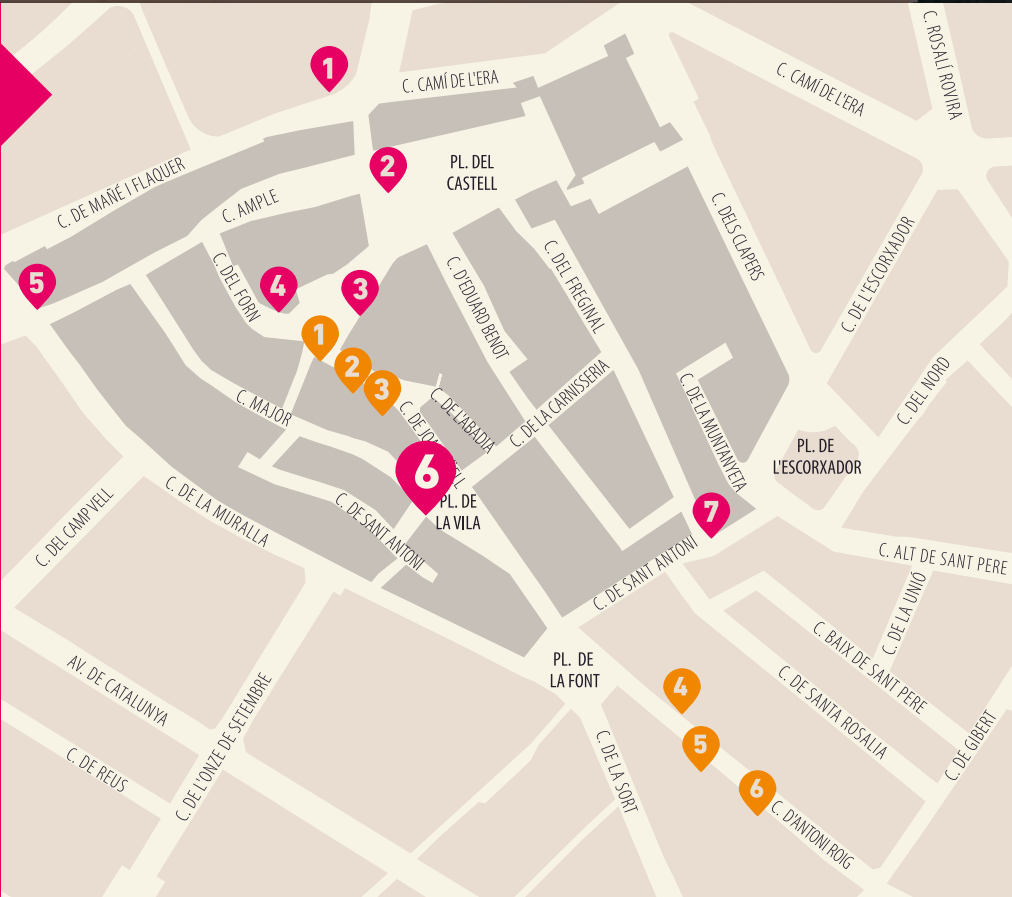

C/ Major
C/ Mayor
High Street
M.R. Wennberg | M.R. Wennberg

Plànol perfil de Torredembarra
 Plano perfil de Torredembarra
 Old map of Torredembarra
Chevalier Beaulieu | Arxiu Municipal de Torredembarra

Carrer Nou, actual Antoni Roig
Calle Nueva, actual Antoni Roig
«Nou» St., now Antoni Roig St.
Fototípija Thomas | Imatges per recordar Torredembarra: 1900-1975

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell – Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

- **NUCLI ANTICS**
- **INDIANS**
- **BAIX A MAR I CLARÀ**
- **PASSEIG - ELS MUNT**

AJUNTAMENT
DE TORREDEMBARRA

7

NUCLI ANTIC | CASCO ANTIGUO | OLD TOWN

Carrer del Freginal

Calle del Freginal

“Freginal” St.

| CAT

El carrer del Freginal era conegut antigament com a carrer Farraginar, que vol dir camp de farratge. És un dels carrers més antics de la vila, inclòs ja en el primer clos de la muralla medieval, i era un dels punts d'entrada al municipi a través del portal de Vilafranca, un dels quatre que hi havia a Torredembarra. Actualment, del portal de Vilafranca no en queda cap resta. A mitjan segle XVII estava documentat que al carrer del Freginal hi havia 4 cases i 4 corrals.

La carretera que sortia del portal que hi havia al carrer del Freginal i que portava cap a la capital de l'Alt Penedès és on actualment trobem el carrer Alt de Sant Pere. Precisament va ser en aquesta zona on a finals del segle XVII i principis de XVIII es van començar a construir edificacions fora muralles, ja que en el carrer Alt de Sant Pere hi trobem les cases més antigues. La raó va tornar a ser una nova expansió demogràfica que va afectar sobretot les poblacions costaneres i que va provocar que durant el segle XVIII la població de Torredembarra es multipliqués per quatre. El 1750 un terç de la població de Torredembarra vivia fora de les muralles i, durant l'últim terç del segle XVIII, la meitat de la població torrenca ja residia en el primer eixample.

| CAS

La calle del Freginal era conocida antiguamente con el nombre de Farraginar, que significa campo de forraje. Es una de las calles más antiguas de la villa, ya incluido en el primer núcleo de la muralla medieval; era uno de los puntos de entrada al municipio a través del portal de Vilafranca, uno de los cuatro que había en Torredembarra. Actualmente, no queda nada de este portal. Encontramos documentado que, a mediados del siglo XVII, en la calle del Freginal había cuatro casas y cuatro corrales.

La carretera que salía del portal sito en la calle del Freginal y que llevaba a la capital de la comarca del Alt Penedès se encontraba donde ahora tenemos la calle Alt de Sant Pere. Precisamente fue en esta zona donde, a finales del siglo XVII y principios del XVIII, se empezaron a construir edificaciones extramuros, ya que en la calle Alt de Sant Pere encontramos las casas más antiguas. De nuevo, la razón fue una nueva expansión demográfica que afectó sobre todo a las poblaciones costeras, y que provocó que durante el siglo XVIII la población de Torredembarra se multiplicase por cuatro. En 1750, un tercio de la población de Torredembarra vivía fuera de las murallas, y durante el último tercio del siglo XVIII la mitad de la población ya residía en el primer ensanche.

| ENG

“Freginal” St. was known in the past with the name of “Farraginar”, that means field of fodder. It is one of the most ancient streets of the village, already included in the first enclosure of the medieval wall; it was one of the points of entrance to the municipality through the Gate of Vilafranca, one of the four gates in Torredembarra. At present, there are no remains at all of this gate. We find documented that, in the mid-17th century, there were four houses and four farmyards in “Freginal” St.

The road that departed from the gate in “Freginal” St. and that led to the capital of Alt Penedès region was located in the current street named “Alt de Sant Pere”. Precisely it was here where, to the end of the 17th century and beginning of the 18th, the people began to build outside the walls, since in that “Alt de Sant Pere” St. we find the most ancient buildings in the town. Again, the reason was a new demographic expansion that affected especially to the coastal populations, and that caused that during the 18th century the population of Torredembarra multiplied by four. In 1750, a third of the population of Torredembarra lived out of the walls, and during the last third of the 18th century, the half of the Torredembarra population already resided in the first expansion district.

LLEGENDA | LEYENDA | LEGEND

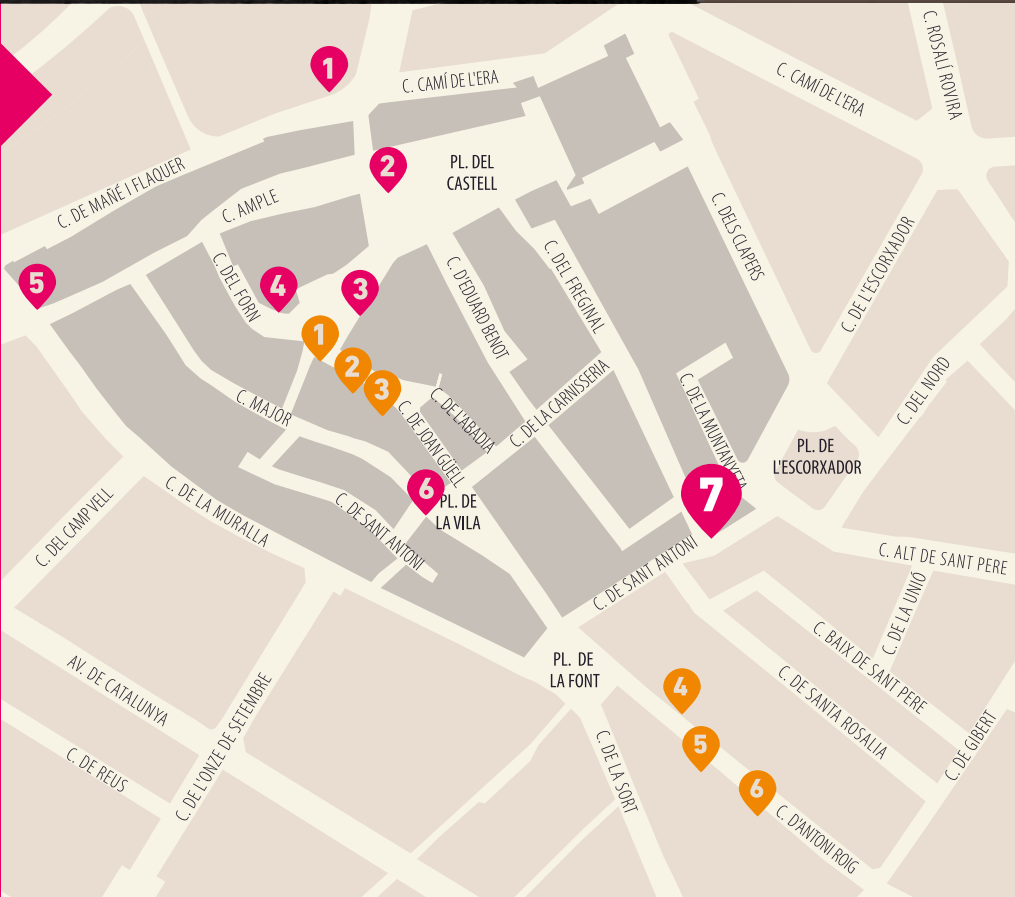
- A** 1950 ±
C/ del Freginal
C/ del Freginal
“Freginal” St.
Josep Farré Morán | Fons Maria Farré Morán
- B** 1950 ±
C/ del Freginal
C/ del Freginal
“Freginal” St.
Josep Farré Morán | Fons Maria Farré Morán
- C** 1924 ±
C/ Alt de Sant Pere
C/ Alt de Sant Pere
“Alt de Sant Pere” St
Carles Ferrarri | Imatges per recordar Torredembarra: 1900–1975
- D** 1647 ±
Plànol perfil de Torredembarra
Plano perfil de Torredembarra
Old map of Torredembarra
Chevalier Beaulieu | Arxiu Municipal de Torredembarra

NUCLI ANTIC

CASCO ANTIGUO

OLD TOWN

- 1 · La muralla i Portal de Padrines
- 2 · Castell vell – Cal Serafí, C. Ample i Pl. del Castell
- 3 · Església de Sant Pere
- 4 · Torre de la Vila
- 5 · Portal de la Bassa
- 6 · Carrer Major
- 7 · Carrer del Freginal

RUTES | RUTAS | ROUTES

TORREDEMBARRA

- NUCLI ANTIC**
  - INDIANS**
  - BAIX A MAR I CLARA**
  - PASSEIG - ELS MUNT**
- AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA**
- i**
- QR CODE**